

Cílený program budování osobnosti

V každém vrhu existují štěňata s rozdílným temperamentem. Přirozeně ve vrhu existují vedle odvážlivců a hazardérů také štěňata, která se k novým situacím přibližují jen opatrně a váhavě. Tady je třeba vlastní iniciativa chovatele. Jestliže se chovatel brzy postará o rozmanité prostředí s celou řadou nejrůznějších podnětů, může se štěně naučit překonat svoji plachost velmi rychle a v pozdějším životě bude zvládat nejrůznější všední situace zcela beze strachu.

Mezi pestré podněty patří kontakt s různými lidmi, s dětmi, seznámení s nejrůznějšími druhy podkladu, zvuky a vizuálními podněty.

Nedostatečné vtiskávání se projevuje strachem

Pro člověka, který si kupuje štěně, jež bývá zpravidla ve věku mezi osmi a dva-

nácti týdny, není na první pohled patrné, zda štěně prožilo období dostatečně pestrého vtiskávání. To se ukáže totiž až u dorůstajícího psa během puberty, tedy

Se správným vtiskáváním u chovatele a s nově získanými sociálními schopnostmi z kroužku her pro štěňata získává štěně jistotu

Skupina štěňat při hrách nesmí nikoho šikanovat

Návštěva dobře vedené hodiny her pro štěňata patří mezi důležité zážitky. I v tomto případě je však nutné volit pečlivě. Skupina, ve které se nejslabší štěně opakovaně stává terčem šikany, je špatná. Štěně se nenaucí nic jiného, než že mu od ostatních psů hrozí nebezpečí. Zkušený vedoucí kroužku her pro štěňata v takovém případě účinně zasáhne a v případě potřeby umožní štěněti získat zkušenosti nejdříve se sociálně zkušenými staršími psy. Ti zpravidla jednají s nezkušeným a bojácným psem šetrně, takže mladý pes může získat potřebné sebevědomí. A až poté se může vrátit do skupiny her pro štěňata. Se svými nově získanými sociálními schopnostmi a dovednostmi se pak štěně bude schopno prosadit a překonat svůj strach. Majitel psa může tedy během prvního roku života udělat pro štěně hodně, aby mu pomohl překonat hned od počátku strach. Jinak to vypadá, když si obstaráme dospělého psa, u kterého lidé všechno, o čem jsme se zmiňovali, již zmeškali. Zde se doporučuje postupovat opatrněji a pomaleji.

Bachovy květiny působí proti strachu

Rychlost, se kterou štěňata ochotně přijímají nové podněty z prostředí, je u dospělého psa tatam. Starší psi potřebují čas, trpělivost, porozumění a důslednost. Doporučuje se výchovu starších psů doprovázet hned od počátku homeopaticky esencemi Bachových květin. Bachovy květiny jsou přírodní esence získávané z květů divoce rostoucích květin, keřů a stromů. Za svůj název vděčí anglickému lékaři dr. Bachovi, který v letech 1930 až 1936 objevil účinky 36 květů a s jejich pomocí úspěšně léčil deprese, tedy nežádoucí stavy mysli. Podle dosažených zkušeností reagují zvířata na tyto esence velmi rychle. Směs Bachových květů připravená na míru psovi posiluje nervový systém a umožňuje psovi přestat následující výcvik beze stresů. Esence Bachových květin jsou k dostání jako kapky, které se ředí a nakapou se na pamlskek nebo se podávají jako globule. To jsou malé cukrové kuličky napuštěné esencí. Psi podle velikosti dostanou tři až deset globulí třikrát až pětkrát denně. Zásadně se doporučuje kombinovat všechny Bachovy květiny, které připadají v úvahu při léčbě strachu. Pak si můžeme být poměrně jisti, že správná esence bude mezi nimi. Tekuté přípravky se smísí v malé lahvičce. Lahvička s kapacitním uzávěrem o objemu 30 ml se naplní minerál-

ní vodou bez obsahu kyslíčnicku uhlíčitého a z každé esence přidáme tři kapky. Z tohoto ředění pes dostane pětkrát denně po dvou kapkách. K léčbě strachu jsou vhodné následující Bachovy květiny:

Bez důvodná bojácnost a nervozita: Aspen

Aspen: *Populus tremula* (topol osika). Přípravek Aspen je vhodný pro psy, kteří jsou celkově nervózní a bojácní, aniž by k tomu měli určitý důvod. Často pozorujeme, že bojácnost je provázána chvěním. Pozitivní potenciál esence Aspen spočívá v dosažení stavu vnitřního míru, jistoty a nebojácnosti. Předtuchy plné strachu se nahradí touhou po nových dobrodružstvích a zkušenostech bez ohledu na související obtíže a nebezpečí. Dr. Bach k tomu napsal: „Když dospějeme k tomuto poznatku, nechali jsme bolesti a utrpení za sebou, pak leží svízele, starosti a strachy za námi. Překonali jsme všechno kromě radosti ze života, radosti ze smrti a radosti z naší nesmrtnosti... touto cestou dokážeme jít každým nebezpečím, všemi obtížemi, beze strachu.“

Nejistota, váhavost a podřízenost: *Cerato Cerato, Ceratostigma willmottiana* (rožec): Esence Cerato je vhodná pro psy, kteří jsou celkově nejistí a váhaví. Okamžitě se podřízují a působí zaraženě a nejistě. Jsou-li napadeni, což se stává poměrně často, okamžitě se stáhnou. Jsou učenliví a snadno vychovatelní. Pozitivní potenciál esence Cerato se projeví u psů sebedůvěrou. Jsou nevtíravě sebejistější a rozhodnější.

Pasivita, podřízenost a bojácnost: Larch

Larch, *Larix decidua* (modřín): Modřín je určen pro psy, kteří mají příliš malé sebevědomí, takže ze strachu, že selžou, se

Masáže stimulují centrální nervový systém vašeho psa

o několik měsíců později. Pak se mladý pes bojí hrajících si dětí nebo se lekne hluku motocyklu, rozvine se u něj strach z výtahů nebo cizích lidí. Dobrý kontakt s chovatelem se tedy rozhodně vyplatí, chceme-li dostat otevřenou odpověď ohledně období vtiskávání štěně. Nové štěně v domácnosti rozhodně nesmíme rozmazlovat a nesmíme ho nikdy chránit před nejrůznějšími podněty a vzrušením. Opak je pravdou. Během krátké doby vtiskávání by se mělo štěně seznámit s co největším počtem podnětů. Hluk ze staveniště, hlavní nádraží, vnitřní město atd. Protože během této doby je štěně připraveno vnímat nové dojmy beze strachu.

Jak svého psa posílit

raději ani o nic nepokusí. Jsou-li napadeni, pokoušejí se utéci. U nich dominují pocity méněcennosti. Modřín je užitečný také před zkouškami. Pozitivní potenciál esence Larch se projevuje u psů rozhodností a přičinlivostí. Jsou činorodí a přípravě podstoupit rizika.

Výcvik a stopovací hry přináší sebejistotu

Strach z bouřky, veterinářů nebo výťahu: Mimulus

Mimulus, *Mimulus guttatus* (kejklířka skvrnitá): Esence Mimulus pomáhá psům, kteří trpí konkrétními strachy nebo fobiemi. Může to být strach z bouřky, hluku, dětí, zvěrolékaře... Esence Mimulus je určena pro plaché psy, jejichž strach lze snadno určit. Pozitivní potenciál esence Mimulus se projeví u psů odhodlaností a schopností s důvěrou překonávat překážky a obtíže. Tito psi jsou schopni sami se prosadit.

Panický strach a nekontrolovatelnost: Rock Rose

Rock Rose, *Helianthemum nummularium* (devaterník penízkovitý): Esence Rock Rose je vhodná pro psy, u nichž se stavy strachu vystupňují až na opravdovou paniku a poté jsou psi nekontrolovatelní. Toto chování se projevuje například po nehodě nebo rvačce s pokousáním. Takový stav je zpravidla jen krátkodobý a vztahuje se k určité krizi. Pozitivní potenciál esence Rock Rose se projevuje odvahou a duchapřítomností a tváří v tvář nečekaným a nouzovým situacím klidem a odvahou.

Ochromenost jako po šoku: Star of Bethlehem

Star of Bethlehem, *Ornithogalum umbellatum* (snědek okoličnatý): Esence Star of Bethlehem je vhodná v případech, kdy pes čelí následným účinkům duševního nebo tělesného traumatu, které může být následkem nehody nebo šokujícího zážitku například při náhlé změně majitele.

Třebaže aplikace by měla v ideálním případě následovat neprodleně po příslušné události, je esence Star of Bethlehem vynikajícím přípravkem i v případě, že se podává proti účinkům šoku projevujícím se jako tělesné příznaky až o několik let později. Pozitivní potenciál esence Star of Bethlehem spočívá v neutralizaci bezprostředních nebo zpožděných účinků šokujících zážitků. Pes je pak schopen tyto zážitky lépe zvládnout. Dr. Bach popsal tento květový koncentrát jako „útěchu a úlevu při bolestech a trápení“.

Účinek Bachových květů je ohromující a velmi často nastává okamžitě, zpravidla ale po dvou nebo třech dnech.

Působení masáží na centrální nervový systém

Kromě toho je vhodné začít s cílenými masážemi psa. Dotyky stimulují centrální nervový systém. Proto také například dětské lékaři doporučují u bojácných dětí masáže, podrbat na zádech, provozovat tělesnou práci. Slovo sebevědomí koncenců neznámá nic jiného, než že si je člověk vědom sám sebe, tedy svého těla. Začněte kartáčováním a česáním psa. Po určité době si všimnete, že pes tuto péči na některých částech těla vychutnává, na jiných místech se ale otáčí pryč a reaguje citlivě. Přesně u těchto míst je ale třeba, abyste na nich pracovali pozvolna a opatrně. Masírujte, drbejte a hlaďte je

Dobrý kontakt s chovatelem je důležitý. Štěně v domácnosti rozhodně nesmíme rozmazlovat a nesmíme ho ani chránit před nejrůznějšími podněty a vzrušením. Během krátké doby vtiskávání by se mělo štěně seznámit s co největším počtem podnětů.

- prostě vyzkoušejte, při čem se pes uvolní.

Stopovací hry zvyšují sebevědomí

Dalším prostředkem, kterým lze psa cíleně posilovat, jsou stopovací hry. Právě bojácní psi mohou získat hodně sebevědomí tím, že se pustí do úlohy, kterou dokážou splnit sami a úspěšně. Většina psů totiž pracuje ochotně a ráda. Zdá se, že jsou tak geneticky naprogramováni, k tomu je lidé vyšlechtili. Odpovídá to jejich nejhlubší podstatě. Dáte-li psovi práci, učiníte ho šťastným a tím ho i posílíte. A co by bylo vhodnější než využívat vynikající čich psa. Čich je smysl, kterým nás pes mnohonásobně převyšuje. Objevujte s ním svět pachů. Začněte s ním na osamělém místě, kde je vyloučeno, aby se pachové stopy překrývaly. Zadejte psovi povel „Sedni!“ a ukažte mu oblíbený pamlsk. Pamlsk držte dobře viditelně v ruce a poodejděte zhruba o dvacet metrů. Tam položte pamlsk na místo, které pes dobře vidí. Nyní se vraťte po své stopě zpátky, vezměte vodítko a zavolejte: „Azore, hledej!“ Pes se samozřejmě vydá nejkratší cestou přímo k pamlsku. Po několika opakováních pes pochopí povel „Hledej!“ Nyní začněte postupně zvyšovat obtížnost tím, že půjdete obloukem a pamlsk schovejte mimo zorné pole psa, takže ten nyní skutečně musí začít používat nos. Důležité je postupovat po malých krocích, ale cvik neustále opakovat. Přestaňte vždy v okamžiku, kdy se psovi tato hra líbí nejvíc. Tak budete mít jistotu, že i při příští výcvikové lekci bude radostně spolupracovat.

Uklidňující signály

Chcete-li uklidnit bojácného psa, neměli byste ho posilovat v jeho strachu utěšováním ani konejšením. Jakmile začne pes propadat strachu, je rozumnější nevšímá si ho. Pes se tak naučí, že nemusí mít strach. Pak začněte hlasitě a zplna hrdla zívát. Otočte hlavu stranou a demonstrativně se dívejte pryč. To je takzvaný „uklidňující signál“ - Angličané mu říkají Calming Signal. Uvedený pojem použil poprvé Turid Rugaas. Chtějí-li psi ukonejšit a uklidnit jiné psy, použijí k tomu celý arzenál výrazových prostředků řeči těla. Mezi nejdůležitější uklidňující signály patří pohled stranou, zívání, ulehnutí, přibližování velkým obloukem, ukázání boku, olizování nosu. To jsou signály, kterým pes rozumí a které uklidňují především bojácné psy. Pozorujte svého psa. Když se rovněž začne otřepávat, zívát a očichávat - zbavuje se stresu a začíná se uklidňovat. Annika Weltersová